

Bryssel, 3. lokakuuta 2025
(OR. en)

13325/25

LIMITE

ENER 468

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Ukrainan ja Moldovan energiaturvallisuus ja energia-alan häiriönsietokyky sekä niiden EU:n energiamarkkinoihin yhdentymisen strateginen merkitys – Keskustelu

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä liikenne-, televiestintä- ja energianeuvoston (energia) 20. lokakuuta 2025 pidettävää istuntoa varten puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja Ukrainan ja Moldovan energiaturvallisuudesta ja energia-alan häiriönsietokyvystä sekä niiden EU:n energiamarkkinoihin yhdentymisen strategisesta merkityksestä.

Ukrainan ja Moldovan energiaturvallisuus ja energia-alan häiriönsietokyky sekä niiden EU:n energiemarkkinoihin yhdentymisen strateginen merkitys

Ukrainan ja Moldovan energiaturvallisuuden näkymät

Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota aiheuttaa edelleen tuhoisia seurauksia Ukrainan väestölle, taloudelle ja yhteiskunnan toiminnoille erityisesti energia-alalla. Tuotanto-, siirto-, jakelu- ja toimitusinfrastruktuurin laajamittainen tuhoutuminen toistuvien ja kohdennettujen hyökkäysten seurauksena on aiheuttanut sekä kiireellisen humanitaarisen että teknisen haasteen. Lisäksi se on luonut pitkän aikavälin esteen sellaisen kestävä ja nykyaikaisen energajärjestelmän jälleenrakentamiselle, joka on mukautettu EU:n markkinoihin ja valmis yhdentymään niiden kanssa energiayhteisön tavoitteiden mukaisesti.

Ukrainan välittömät haasteet tulevan talvikauden edellä ovat erityisen huolestuttavia. Kaasuvarastoihin kohdistuu riskejä, jotka liittyvät uusiin iskuihin, rahoitukseen, täyttötasoihin ja tekniseen häiriönsietokykyyn. Tämä edellyttää apua kotimaisten toimitusten vakauttamiseksi samalla kun mahdollistetaan Ukrainan osallistuminen laajempaan eurooppalaiseen järjestelmään. Samaan aikaan Ukrainan synkronoidun sähköverkon toiminta on jatkuvasti uhattuna. Hajautetun tuotannon vahvistaminen, uusiutuviin energialähteisiin, energiatehokkuuteen ja energian varastointiin tehtävien investointien nopeuttaminen ja kriittisen infrastruktuurin turvaaminen on välttämätöntä niin tulevaan talvikauteen varautumisen kuin pidemmän aikavälin elpymis-, jälleenrakennus- ja yhdentymisprosessin kannalta. Lisäksi EU:sta tuotavilla öljytuotteilla ja öljyvarastoilla on keskeinen rooli sotilasoperaatioissa, sillä Venäjä on tuhonnut Ukrainan ainoan jalostamon. Myös Ukrainan ydinturvallisuus ja ydinturvajärjestelyt – Zaporizžjan ydinvoimalassa (ZNPP) ja muissa ydinlaitoksissa – ovat jatkuvasti uhattuina Venäjän sotilaallisen toiminnan ja ZNPP:n valtauksen vuoksi.

Venäjän hyökkäyssodan laajemmat seuraukset ovat vaikuttaneet vakavasti myös Moldovaan, vaikkei se olekaan kohdannut vastaavaa välitöntä tuhoa. Sen historiallinen riippuvuus Venäjän kaasutoimituksista ja sähköntuonnista Transnistrian alueelta teki maasta erittäin haavoittuvan näiden toimitusten keskeydyttyä ja johti vakaviin sosiaalisiin ja taloudellisiin seurauksiin. Näistä haasteista huolimatta Moldova on toteuttanut merkittäviä toimia parantaakseen energia-alansa häiriönsietokykyä ja yhdentymistään EU:n energiamarkkinoihin. Sen sähköverkon synkronointi Manner-Euroopan sähköjärjestelmän kanssa, kaasutoimitusten monipuolistaminen Venäjän kaasusta irtautumiseksi, yhteenliitäntöjen vahvistaminen, uudistusten edistäminen energiayhteisön puitteissa, uusiutuvan energian kapasiteetin laajentaminen ja energiatehokkuustoimien tehostaminen ovat jo saaneet aikaan konkreettista edistystä. EU:n tuen jatkaminen on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan ylläpitää vakautta, jatkaa uudistuksia ja edistää lähentymistä EU:n energiamarkkinoihin. Tämä lisäksi öljyvarastot voivat parantaa Moldovan häiriönsietokykyä, sillä öljytuotteiden saatavuus on täysin riippuvaista tuonnista.

EU:n energia-alan yhdentymisen strateginen merkitys

Ukrainan ja Moldovan syvämpi yhdentyminen EU:n energiamarkkinoihin ei ole ainoastaan olennainen osa niiden laajempaa etenemistä kohti EU-jäsenyyttä, vaan se on myös strateginen lisä Euroopan yhteiseen energiaturvallisuuteen ja energia-alan häiriönsietokykyyn. Tältä osin painopiste on energiayhteisön puitteissa käynnistetyissä toimissa, joilla on tarkoitus integroida molemmat maat täysimittaisesti EU:n energiamarkkinoihin vuoteen 2027 mennessä. Tavoite on kunnianhimoinen mutta edelleen saavutettavissa, jos Ukraina ja Moldova saattavat sähkömarkkinoiden yhdentymispaketin kokonaisuudessaan osaksi kansallista lainsäädäntöään ja jos komissio ja EU:n jäsenvaltiot pitävät kiinni sitoumuksestaan ja jatkavat tukeaan.

Sekä Ukrainan että Moldovan tie kohti EU:n jäsenyyttä on vaativa, mutta ne ovat jo osoittaneet saavuttaneensa merkittävää edistymistä. Euroopan komissio tarkasteli heinäkuussa 2025 molempien maiden hallitusten kanssa energiaa käsitteleviä lukuja. Tämä on ratkaisevan tärkeää liittymisneuvottelujen valmistelun kannalta. Liittymisprosessi kuuluu yleisten asioiden neuvoston toimivaltaan, mutta Ukrainan ja Moldovan pyrkimykset mukautua EU:n energialainsäädäntöön liittyvät samalla läheisesti niiden laajempaan työhön EU:n energiamarkkinoille yhdentymiseksi. Tämä puolestaan vahvistaa energiaturvallisuutta ja energia-alan häiriönsietokykyä eli aloja, joilla energianeuvostolla on keskeinen rooli energiayhteisössä käynnissä olevien toimien ohella.

Merkittäviä haasteita on kuitenkin vielä jäljellä. Tästä syystä jatkuva poliittinen, taloudellinen ja tekninen apu on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan paitsi käsitellä sodanaikaisia välittömiä haavoittuvuuksia, myös mahdollistaa häiriönsietokykyisten, nykyaikaisten ja EU:n järjestelmiin mukautettujen energiajärjestelmien jälleenrakentaminen ja kehittäminen.

Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajavaltio Tanska pyytää energianeuvostoa käymään strategisen keskustelun siitä, miten Ukrainan ja Moldovan energia-aloja voidaan parhaiten tukea sekä lyhyellä että pidemmällä aikavälillä. Tähän sisältyy Ukrainalle ja Moldovalle tarjottava mahdollisuus tuoda esiin niiden kohtaamia erityisiä haasteita ja määritellä konkreettisia toimia, joiden avulla EU voi antaa tehokasta tukea. Häiriönsietokykyisten ja EU:n vaatimusten mukaisten energiajärjestelmien rakentaminen Ukrainaan ja Moldovaan on ratkaisevan tärkeää, jotta ne voivat edistyä merkittävällä tavalla yhdentymiskehityksessään. Samalla nämä toimet vahvistavat koko Euroopan energiajärjestelmän vakautta ja turvallisuutta.

Keskeiset kysymykset keskustelua varten

1. Mitä lisätoimia Ukraina ja Moldova voivat toteuttaa energia-alansa mukauttamiseksi EU:n sääntöihin, normeihin ja käytäntöihin, ja miten EU:n jäsenvaltiot voivat parhaiten tukea näitä toimia – niin välittömiin haavoittuvuuksiin puuttumisessa kuin häiriönsietokykyyn ja energiaturvallisuuteen liittyvien pitkän aikavälin tarpeiden täyttämässä sekä puhtaaseen energiaan siirtymisessä?
2. Millä tavoin Ukraina ja Moldova voivat edistää strategisesti EU:n energiaunionin kehittämistä ja häiriönsietokykyä erityisesti energiaturvallisuuden, energialähteiden monipuolistamisen ja puhtaan energian integroinnin osalta?